

SKRÓT

sprawozdania z działalności

Oddziału Śląskiego PTL

za okres od 1.06.2010 r. do 31.05.2011 r.

Nazwa: Oddział Śląski - Polskie Towarzystwo Ludoznawcze
Adres siedziby: pl. Jana III Sobieskiego, 41-902 Bytom

Oddział Śląski PTL liczy 22 członków, w tym honorowi członkowie: prof. dr hab. Barbara Bazielić i mgr Krystyna Kaczko. W okresie sprawozdawczym przyjęto do Oddziału 1 nowego członka.

W okresie tym odbyło się 6 zebrań członków Oddziału. Zebrania te poświęcone były prezentacji bieżących prac naukowych, wymianie informacji i doświadczeń oraz sprawom organizacyjnym. Działalność naukowa skupiała się głównie wokół prac nad projektem planowanego wydawnictwa „Muzea i izby regionalne województwa śląskiego”. Ponadto członkowie Oddziału opracowali kilkanaście własnych publikacji i aktywnie uczestniczyli w popularyzacji kultury ludowej Górnego Śląska poprzez wykłady, konsultacje, udział w jury konkursów i przeglądów oraz w krajowych i zagranicznych konferencjach naukowych. Byli także członkami rad muzealnych i programowych kilkunastu górnośląskich placówek.

Zarząd Oddziału:

Bożena Kubit – prezes

Maria Lipa-Kuczyńska - wiceprezes

Anna Grabińska-Szcześniak – sekretarz

Urszula Wieczorek – skarbnik

Komisja Rewizyjna:

Zofia Brachaczek – przewodnicząca

Barbara Heidenreich – członek

Dobrawa Skonieczna-Gawlik - członek

DZIAŁALNOŚĆ ODDZIAŁU

1. Sprawy organizacyjne:

1. Liczba członków w dn. 31.05.2011 r. – 22 osoby, w tym 2 członków honorowych: prof. dr hab. Barbara Bazielić i Krystyna Kaczko. W okresie sprawozdawczym Halina Rusek odeszła do Oddziału w Cieszynie, a przyjęto 1 nowego członka - Małgorzata Kłych.

2. W okresie sprawozdawczym odbyły się zebrania:

- Walne Zgromadzenie członków Oddziału – sprawozdawcze (czerwiec 2010 r.)
- 1 zebranie Zarządu i 5 zebrań członków Oddziału.

3. Sprawy organizacyjne omawiane na zebraniach:

- przedstawiono relację z LXXXVI Zjazdu w Toruniu oraz aktualne informacje z ZG,
- rozproszono pomiędzy członków Oddziału zamówione publikacje PTL uzyskując ze sprzedaży kwotę 40,- zł.

4. Podjęto wypracowanie zasad współpracy z dyrekcją Muzeum Górnośląskiego w Bytomiu, siedzibie Oddziału (sprawa w toku).

5. Pozyskano z ZG PTL dodatkowe 50 egz. publikacji „Ludowe tradycje. Dziedzictwo kulturowe ludności rodzimej w granicach województwa śląskiego”, które zostały rozdysponowane między autorów i recenzentów (dodatkowo), członków Oddziału oraz współpracujące instytucje.

6. Zgłoszono Krystynę Kaczko do Nagrody im. Oskara Kolberga „Za zasługi dla kultury ludowej”.

II. Działalność naukowa i publikacje:

1. Wstępne prace nad projektem „Muzea i izby regionalne województwa śląskiego”:

- Maria Lipa-Kuczyńska - omówienie wystąpienia dra G. Studnickiego nt. izb regionalnych na Śląsku Cieszyńskim, zaprezentowanego podczas Zespołu Etnografów
- Krystyna Kaczko - omówienie publikacji M. Pokropka „Przewodnik po izbach regionalnych” oraz przedstawionych tam izb regionalnych na terenie Górnego Śląska
- Bożena Kubit (we współpracy) – opracowanie formularza do badań.

2. Krystyna Kaczko opracowała komentarze do czterech filmów dokumentalnych o śląskiej obrzędowości dorocznej, zrealizowanych przez Regionalny Ośrodek Kultury w Katowicach.

3. Członkowie Oddziału Śląskiego PTL opracowali następujące publikacje:

- Barbara Bazieliach:

Sztuka i rękodzieło w Europie, wyd. Officina Silesia (przy Zespole „Śląsk”), Koszęcin 2010, ss. 508, il. 440.

- Irena Bukowska-Floreńska:

Tożsamość społeczno-kulturowa w refleksji etnologa i antropologa kulturowego, w: *Tożsamość osób, zbiorowości i instytucji t. 2. Stałość i zmienność tożsamości*, Red. L. Dyczewski, J. Szulich-Kałuża, R. Szwed, Wyd. KUL, Lublin 2010, s. 59 – 71.

Kult świętych i jego symboliczne wartości w religijności ludowej, w: *Pluralizm kulturowy i religijny współczesnego świata*, Red. Z. Kupisiński SVD, S. Grodź SVD, Wyd. KUL, Lublin 2010, s. 337 – 347.

Pogranicze społeczno-kulturowe w tradycji i świadomości Ślązaków, w: *Dialog na pograniczu kultur i cywilizacji*, Red. T. Paleczny, M. Banaś, Wyd. UJ Kraków 2010, s. 187 – 198.

Stan i potrzeby etnologicznych badań śląskoznawczych, w: *Deficyty badań śląskoznawczych*, Red. M. S. Szczepański, T. Nawrocki, A. Niesporek, Wyd. Uniwersytet Śląski, Katowice 2010, s. 132 – 150.

- Lucjan Buchalik:

Granice etniczności w relacjach między Mossi i Kurumbami w Burkina Faso, w: Arkadiusz Żukowski (red.) – *Forum Politologiczne t. 10, Przestrzeń i granice we współczesnej Afryce*, Olsztyn, s. 69-84.

Zaklinanie deszczu, w: Lucjan Buchalik (red.), *Kalendarz Żorski, Żory*, s. 148-151.

Muzeum Yatenga – Spotkanie Kultur Świata. Budowa innowacyjnego kompleksu muzealnego w Żorach, w: *Muzeum XXI wieku – teoria i praxis*, Muzeum Początków Państwa Polskiego, Gniezno, s. 165-171.

Rola pokrewieństwa żartów w tworzeniu się współczesnego społeczeństwa Burkinabe (Burkina Faso), „Zeszyty Naukowe Centrum Badań im. Edyty Stein” nr 6, „Afryka to ludzie”, red. Piotr Jakubowski, Rafał Koschany, s. 85-97, Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu.

- Anna Grabińska-Szcześniak, *Etyczne i moralne znaczenie Skarbnik (w:) Przeobrażenia i zmiany*, red. R. Droba, A. Bobryk, E. Obrępańska, Wydawnictwo Akademii Podlaskiej, Siedlce 2010

- Dobrawa Skonieczna-Gawlik:

Zmiana przestrzeni miejskiej i jej wpływ na poczucie tożsamości mieszkańców Będzina, (w:) „Studia Etnologiczne i Antropologiczne”, t. 10: *Problemy społeczne i kulturowe współczesnego miasta*, Red., I. Bukowska – Floreńska, Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego, Katowice 2010

Święta początku lata, „Nowe Zagłębie” nr 3, maj-czerwiec 2010

Od podłaźniczki do choinki, czyli kilka słów o bożonarodzeniowym wystroju dawniej i dziś, „Ziemia Będzińska”, grudzień 2010

Świąteczne potrawy w kuchni zagłębiowskie”, www.sosnowiec.info.pl, grudzień 2010

Karnawałowe zwyczaje i inne zagłębiowskie hulanki, „Nowe Zagłębie”, nr 1/2011

Wielkanocne tradycje w Zagłębiu Dąbrowskim, „Nowe Zagłębie”, nr 2/2011

6. Udział w konferencjach, wygłoszenie referatów:

- Irena Bukowska-Floreńska:

Międzynarodowa Konferencja pt. *Kultura ludowa jako źródło symboli narodowych w dobie globalizacji*,

Organizator: Międzynarodowa Organizacja Sztuki Ludowej (IOV) Sekcja Polska oraz Instytut Kulturoznawstwa UMCS, Lublin 23 – 24. czerwiec 2010

Z referatem pt. *Globalizacja a współczesne oblicze kultury ludowej*

Konferencja krajowa, regionalna pt. *IV Śląska Konferencja Naukowa – Wielokulturowy obraz sztuki ludowej*,

Organizator: Żorskie Centrum Regionalne, Muzeum miejskie w Żorach, Żorskie Stowarzyszenie Edukacyjne

Żory 20 listopad 2010.

Z referatem pt.: *Wielokulturowy obraz sztuki ludowej Śląska. Tradycja i współczesne kierunki artystycznego rękodziela*.

- Anna Grabińska-Szcześniak - udział w międzynarodowej konferencji w Drohobyczu (Ukraina) *Polityka młodzieżowa: problemy i perspektywy* oraz wygłoszenie artykułu *Instytucje kultury w kształtowaniu regionalnej tożsamości młodego pokolenia w dobie globalizacji na przykładzie Muzeum Górnośląskiego w Bytomiu*. Artykuł w: *Polityka młodzieżowa: problemy i perspektywy*, red. S.A. Schudlo, Drohobycz 2011.
- Anna Grabińska-Szcześniak - uczestnictwo w Zjeździe i konferencji PTL w Toruniu (wrzesień 2010 r.).
- Małgorzata Kłyćh - udział w Ogólnopolskim Seminarium Folklorystycznym na temat: „Pieśń ludowa a religijna w kulturze i tradycji badań” 24.06.2010.r Kazimierz Dolny

7. Inne:

- Irena Bukowska-Floreńska - recenzowanie i zakwalifikowanie 3 artykułów przeznaczonych do druku w roczniku Muzeum Górnictwa Węglowego, tj. w „Górnik Polski” nr. 4, Zabrze 2010:

Kornelii Dygacz: *Górnictwo i folklor muzyczny w badaniach naukowych i publikacjach Adolfa Dygacza*. (publik. na s.71 – 88)

Jadwigi Pawlas-Kos: *Obrazy ziemi naszej, czyli o „fedrowaniu śląskiego krajobrazu”* (publik. na s. 123 - 140).

Jacka Okonia: *Górnictwo w twórczości poetyckiej Włodzimierza Żelechowskiego. Przypomnienie tomiku „Wcieniu brzoź i kominów”* (publ. s. 89-122)

- Irena Bukowska-Floreńska – prowadzenie (redaktor naczelny) wydawnictwa "Ludzie i kultury", wydawanego przez Muzeum Miejskie w Żorach (w przygotowaniu t. 2)
- Irena Bukowska-Floreńska, Małgorzata Kłych - udział w dorocznym Festiwalu i Targach Sztuki Ludowej w Kazimierzu Dolnym nad Wisłą w dn. 25 - 26 czerwca 2010
- członkowie towarzystwa przedstawiali relacje z najnowszych, ciekawych wydarzeń etnograficznych, relacje z wystaw, konferencji, spotkań oraz najnowsze wydawnictwa

III. Działalność popularyzatorska

1. Prezentacja publikacji „Ludowe tradycje – dziedzictwo kulturowe ludności rodzimej (w granicach województwa śląskiego)” w Programie II Polskiego Radia, Magazyn „Źródła” (5.11.2010) – Krystyna Kaczko, Bożena Kubit.
2. Udział w jury przeglądów zespołów folklorystycznych:
  - Międzynarodowy Przegląd Zespołów Folklorystycznych „Złoty Kłos” w Zebrzydowicach – Krystyna Kaczko
  - XV Regionalny Przegląd Widowisk Obrzędowych - Kalendarz Obrzędowy w Katowicach - Małgorzata Kłych
3. Udział w jury konkursów na współczesną twórczość ludową:
  - „Górnośląskie Kroszonki 2011” – Maria Lipa-Kuczyńska
  - „Kroszonki Opolskie” – Julita Ćwikła, Małgorzata Kłych
4. Udzielanie kwerend i konsultacji dotyczących kultury ludowej Górnego Śląska, Zagłębia Dąbrowskiego i ziem sąsiednich – prawie wszyscy członkowie, a w szczególności:
  - Barbara Bazielić – konsultacje dla Muzeum Śląskiego w Katowicach – w tym propozycje dotyczące scenariusza wystawy pt. Historia Śląska – oraz dla Muzeum Górnośląskiego w Bytomiu
  - Krystyna Kaczko nt. repertuaru zespołów folklorystycznych, zwyczajów dorocznych i rodzinnych, ubiorów, norma zachowań

IV. Inna działalność statutowa

1. Działalność w Radach Muzealnych i Programowych:
  - Górnośląski Park Etnograficzny w Chorzowie – Krystyna Kaczko (2010 r.)
  - Muzeum Górnictwa Węglowego w Zabrze – Irena Bukowska-Floreńska (wiceprzewodnicząca)
  - Muzeum Miejskie w Zabrze – Lucjan Buchalik
  - Muzeum Miejskie w Żorach – Irena Bukowska-Floreńska
  - Muzeum Śląskie w Katowicach – Barbara Bazielić
  - Muzeum w Gliwicach – Irena Bukowska-Floreńska
  - Muzeum w Rudzie Śl. – Barbara Heidenreich (2010 r.)
  - Muzeum w Rybniku – Irena Bukowska-Floreńska
  - Muzeum w Tarnowskich Górach – Irena Białas
  - Muzeum Wsi Opolskiej w Opolu – Barbara Heidenreich (2010 r. przewodnicząca, 2011 – członek)

- Zespół „Śląsk” – Barbara Bazielić

V. Działalność finansowa

Oddział nie prowadzi działalności gospodarczej. Dochodem są składki członkowskie odprowadzane częściowo do Zarządu Głównego oraz przeznaczone na materiały biurowe, opłaty pocztowe itp. Sprawozdanie finansowe – w załączeniu.